

Bò u Cua Cá C&p... L&c b&u cua đ&u năm Con C&p, h&i ra con gì, hóa ra là ra con cá.

Mà l&i là cá bông lau, ngu&n s&ng c&a h&n 300,000 ng&&i Vi&t Nam. B& Nông Nghi&p Hoa K& đang so&n m&t ch&&ng trình đ&c bi&t đ& xi&t lu&ng cá bông lau (v&i tên s& đ&ng m&y năm qua là cá basa) nh&p vào n&&c M&. Ch&&ng trình xi&t cá này còn là h& s& m&t, nh&ng đã b& khui ra trên m&t báo Washington Post hôm Th& Ba 16-2-2010. Th& m&i bi&t, chính ph& Obama t& ra quan tâm nhi&u v& b&o h& m&u đ&ch.

Bài báo nhan đề “Food Safety Rules to Emerge from Fight over Imported Catfish” (Lu&t an toàn th&c ph&m s& xu&t hi&n trong cu&c chi&n v& cá bông lau nh&p c&ng) c&a phóng viên Kimberly Kindy m& đ&u b&ng đ&n vẫn báo bảo:

“Lo&i cá bông lau v&i vài s&i râu, ăn sát đáy n&&c là m&t trong nh&ng sinh v&t l&p nh&t & đ& c&u. Nh&ng trong nhi&u tháng, cá bông lau n&m ngay trung tâm n& l&c v&n đ&ng hành lang dày đ&c & Washington trong cu&c chi&n gi&a các ch& tr&i cá Hoa K& kình v&i các h&ng nh&p c&ng cá.”

Chuyện nghe có vẻ là xà ròi. Nhưng lợn này sẽ có mặt để nguy hiểm hơn cho Việt Nam. Đó là vấn đề y tế, vấn đề sức khỏe cộng đồng tiêu thụ. Có nghĩa là, cá bông lau từ Việt Nam bán sang Mỹ có thể hại hay không?

Vấn đề nêu ra là cá bông lau VN sẽ bị kiểm tra ra sao, và có thể hại có hay không, với mặt để nào. Người nuôi cá bông lau Hoa Kỳ đã bơm nhiều triệu đô la để vận động quốc hội Mỹ năm 2008 ra luật xiết riêng loài cá này, mặt chung trình dự toán sẽ tốn sẽ khi ít 5 triệu đô tới 16 triệu đô khi tiến hành chung trình này từ năm tới. Có nghĩa là, theo Washington Post, từ năm 2011, Mỹ sẽ đóng rào y tế đối với cá bông lau VN. Tại sao không kiểm soát y tế loài cá khác? Đơn giản vì các hội nuôi cá bông lau muốn thế.

Phía VN từ nhiên là không có luật kiểm tra mới. Báo này kể rằng Đới Sĩ CSVN Lê Công Phụng đã nói rằng Quốc Hội Mỹ gặp hình vì sẽ luật để vận cá bông lau để đầu đãi cho các trại nuôi cá Mỹ.

Theo luật nông nghiệp thông qua năm 2008, hội sẽ kiểm tra cá bông lau đang đưa vào Bộ Nông Nghiệp Mỹ, nên đã mất 18 tháng sẽ soạn luật mới. Các luật này vẫn còn giữ bí mật, để kiểm soát được chủ nhập khẩu bởi Văn Phòng Quản Trị và Ngân Sách sẽ là Thủ Ba. Tất cả các loài cá khác sẽ vận thuộc trách nhiệm của Sở Thực Phẩm và Dược Liệu FDA.

Các trại nuôi cá Mỹ nói như thế mới là công bằng, khi đòi các trại nuôi cá bông lau (tức cá basa) từ VN theo theo tiêu chuẩn an toàn của Mỹ. Xin chú ý, rằng luật mới sẽ khó hơn: sẽ tăng thêm nghiêm và kiểm tra tại chỗ (nghĩa là, tại các trại cá ở VN).

Chuyện tức cộng đồng này được thay ngay: tại sao chỉ kiểm tra riêng cá bông lau VN? Thế còn tôm, cá ngừ, cá nóc... không kiểm tra hay sao?

Báo Washington Post ghi lời Byron Truglio, viên chức an toàn đã hỏi hỏi từ Sở An Toàn Hội Sĩ của FDA, nói, “Thật là tức cộng đồng. Tại sao chỉ tính riêng cá bông lau? Không hề có ai ăn cá sẽ ng theo theo thức ăn sushi mà dùng cá bông lau cả. Đây là mặt sẽ phần phần rất là ít nguy hiểm.”

Cuộc chiến cá bông lau sinh khởi từ năm 2002, khi Quốc Hội Mỹ thông qua một dự luật nông nghiệp trong đó cấm các trại nuôi cá ở VN dán nhãn hiệu “cá bông lau” để vận cá từ VN bán sang Mỹ. Lúc đó, Việt có vài nhà khoa học: rằng cá VN thuộc gia đình Pangasius, trong khi luật này nói là chỉ có cá thuộc gia đình Ictaluridae ở Mỹ mới có quyền dán nhãn hiệu cá bông lau.

Hai lo i cá th c ra có v k nh y h t nhau.

Tuy nhiên, vào năm 2008, khi m t d lu t nông nghi p m i đ a lên qu c h i, thì cá bông lau VN (b y gi đã dán nhãn hi u cá basa) đã th ng l n trong m t tr n m i: dân M ăn cá bông lau nuôi M l i ít h n c th i năm 2002, trong khi ăn cá basa VN nhi u h n. M t lý do n a: cá basa Vi t Nam r h n cá bông lau M .

Th là, các h i nuôi cá M bèn ra đ c chiêu m i: yêu c u thi t l p ch ng trình ki m tra cách nuôi cá ngoài n c M , đ c bi t là t i các tr i nuôi cá VN, vì lý do an toàn s c kh e cho dân M , nh ng ng i ăn cá. Cho dù h năm 2002 ngăn c m dán nhãn cá bông lau cho cá VN, t i năm 2008 h tr m t và g i đó là “imported catfish” (cá bông lau nh p c ng) và đòi đ a cá này vào ch ng trình USDA ki m tra.

Th ng ngh sĩ Thad Cochran (C ng Hòa), đ i di n ti u bang Mississippi, n i g i là th đô cá bông lau M , đ n đ u cu c chi n ngăn c n cá VN, giúp so n lu t v ch ng trình USDA ki m tra cá Vi t.

Lý do đ n ra là có ch t kháng sinh và thu c r y m t s cá bông lau nh p c ng t VN. Đúng là FDA có th y nh th , nh ng ch a t ng có ai ch t vì ăn cá bông lau VN. Đ ki n t Trung Tâm Phòng Ch ng B nh Hoa K (CDCP) cho th y cá nói chung ch chi m 3% tr ng h p làm ng i ăn ch t vì nhi m trùng salmonella. Nh ng không ai ch t vì cá bông lau VN c .

B Tr ng Nông Nghi p Tom Vilsack t ch i tr l i ph ng v n c a báo Washington Post. Tuy nhiên, m t phó b n t lu t ki m tra cá bông lau mà báo này có đ c cho th y cá VN s b đ a vào ch ng trình ki m tra m i, đ i u ch c ch n s b phía VN ph n đ i.

B n s th o ch ng trình vi t là ki m tra v sinh cá bông lau VN s c u kho ng 36 m ng s ng m i năm vì các c v t v ng vì nhi m salmonella. Th c s , đ ki n CDC nói là ch a h có ai ch t vì cá bông lau VN c . Chi ti t na sau đó đã b gi m b t s t v ng đi, theo các ngu n tin liên h t i vi c so n lu t ti t l cho phóng viên.

Các viên ch c USDA t ch i tr l i câu h i là có chi ti t v nh ng cái ch t vì ăn cá trong b n văn cu i cùng h trình lên Phòng Qu n Tr và Ngân Sách hay không.

N u lu t l m i hoàn t t nh đ ki n trong tháng này, các tr i nuôi cá bông lau VN s ph i đón các phái đoàn thanh tra cá t Hoa K sang liên t c. Và ch ki m tra v sinh y t các tr i cá

bông lau thôi. Còn thì s tha t i cho t t c các lo cá khác, dù bi n hay h , sông hay ao cá sau nhà...

Gavin Gibbons, phát ngôn nhân c a National Fisheries Institute, n i đ i di n các nhà nuôi cá ngoài Hoa K , nói, “K ngh chúng tôi s nói r t l n cho ai cũng nghe. Chúng tôi s ch ra m t s đ i u phi lý đã đ n t i vi c đ nh nghĩa tên cá ‘bông lau,’ và n l c v n đ ng hành lang ẩm mu i sau đó.”

Qu nhiên, năm c p nghe chuy n cá là th y nh c đ u. Hãy nên th y thêm n a, khi M xi t rào th ng m i VN, ngành th y s n Vi t Nam s thi t h i tr c tiên và qua đó là nhi u ngàn ng i Vi t đang s ng liên h t i ngành này.